

Bendrosios nuostatos

1. Dalyvavimo politika (toliau – Politika) nustato pagrindinius principus ir gaires kaip gyvybės draudimo UAB *Artea Life Insurance* (toliau – Bendrovė) naudojamosi balsavimo ir kitomis finansinių priemonių suteikiamomis teisėmis (toliau – akcininko teisės), kurias suteikia klientų, savo finansinių turto valdymą patikėjusių Bendrovei, vardu ir (ar) jų naudai turimos finansinės priemonės.
2. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymu, Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymu ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/828.
3. Politikos nuostatų privalo laikytis Bendrovės Investicinio komiteto nariai, Investicijų valdymo skyriaus darbuotojai ir kiti Bendrovės darbuotojai, dalyvaujantys įgyvendinant akcininko teises dėl Bendrovės valdomų Investicinių kryptių turtą sudarančių finansinių priemonių.

Taikymas

4. Politika taikoma tų finansinių priemonių atžvilgiu, į kurias investuojamas Bendrovės valdomų investicinių kryptių turtas ir nuosavos investicijos (toliau bendrai – Investicijos).
5. Politikos nuostatos pilna apimtimi taikomos dėl akcinių bendrovių akcijų, kuriomis prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, suteikiamų akcininkų teisių. Kitų finansinių priemonių atžvilgiu Politikos nuostatos privalomai taikomos tiek, kiek tai susiję balsavimo teisių įgyvendinimu. Visais kitais atvejais Politikos nuostatos nėra privalomos, tačiau taikomos geriausių pastangų principu, atsižvelgiant į rinkos, emitento ir finansinės priemonės ypatybes bei kitas reikšmingas aplinkybes, tame tarpe į draudėjų, apdraustųjų ir naudos gavėjų interesus.

Balsavimas ir dalyvavimas

Tikslai ir principai

6. Bendrovė finansinių priemonių suteikiamomis akcininko teisėmis naudojami savo nuožiūra, nepriklausomai nuo Bendrovę patronuojančios įmonės.
7. Įgyvendinant Politikos nuostatas, Bendrovė siekia užtikrinti, kad akcininko teisėmis, kurias suteikia valdomų Investicijų turtą sudarančios finansinės priemonės, būtų naudojamosi išskirtinai Investicijų interesais.
8. Bendrovė Investicijų turtą valdo siekdama geriausių rezultatų ilgu laikotarpiu. Bendrovė laikosi požiūrio, kad šį tikslą pasiekti padeda gerosios įmonių valdysenos praktikos, kurios vadovaujasi socialiai atsakingos ir darnios aplinkai veiklos principais. Bendrovė laiko, kad tokių principų įgyvendinimas įmonėje padeda maksimizuoti ilgalaikę vertę akcininkams.
9. Bendrovės investavimo strategija pasižymi keliomis savybėmis, apibrėžiančiomis jos, kaip akcininko, vaidmenį:
 - Aktyvumas. Tiesioginiai apsilankymai įmonėse ir kitos panašios priemonės padeda geriau pažinti įmonę ir konstruktyviau įsitraukti į klausimus, kurie yra svarbūs akcininkams.
 - Ilgalaikiškumas. Teikiama pirmenybė ilgalaikiam įmonės vertės kūrimui, nesiorientuojant tik į trumpalaikius rezultatus.
 - Atsakingumas. Taikoma fundamentali „iš apačios į viršų“ (angl. *bottom-up*) analizė įtraukia ir įvertina rizikas ir galimybes, susijusias su socialiai atsakingos ir darnios aplinkai veiklos faktoriais.
10. Bendrovei sprendžiant dėl dalyvavimo įmonių veikloje apimties, atsižvelgdama į investicijų dydį, problematiką, galimybes daryti realią įtaką atitinkamiems sprendimams, galimas išlaidas, kitas konkrečioje situacijoje reikšmingas aplinkybes.
11. Bendrovė paprastai aktyviau naudojami akcininko teisėmis tais atvejais, kai investicijos yra susijusios su investicijoms Baltijos šalyse arba turimi balsai sudaro reikšmingą dalį vertinant bendrą emitento išleistų finansinių priemonių skaičių (paprastai daugiau kaip 5 proc.).
12. Tais atvejais, kai į akcinių bendrovių akcijas yra investuojama netiesiogiai, tai yra per kolektyvinio investavimo subjekto ar kitas finansines priemones, Politikos nuostatų įgyvendinimas yra apribotas. Šiuo atveju Bendrovė visų pirma vertina, ar kolektyvinio investavimo subjekto ar kitos finansinės priemonės valdytojas turi parengęs dalyvavimo politiką ir ją taiko, taip pat deda geriausias pastangas tam, kad dalyvavimo klausimas šios finansinės priemonės atžvilgiu būtų įgyvendintas kuo artimesniu šiai Politikai būdu.

Sprendimų dėl naudojimosi balsavimo teisėmis priėmimas

13. Įvertinę iš Investicijų depozitoriumų ar sąskaitų tvarkytojų pateiktą informaciją, turimus ekonominius rodiklius, galimas rizikas, strateginius bei kitus faktorius, sprendimą dėl naudojimosi balsavimo teisėmis, kurias suteikia Bendrovės Investicijas sudarančios finansinės priemonės, priima Bendrovės darbuotojai, atsakingi už atskirų Investicijų valdymą (toliau – Valdytojai).
14. Bendrovė laikosi nuostatos, kad labai svarbu dalyvauti akcininkų susirinkimuose, kuriuose sprendžiami įmonės veiklai svarbūs klausimai, tokie kaip:
 - vadovybės paskyrimas;
 - vidaus kontrolės procesų efektyvinimas;
 - finansinių rezultatų tvirtinimas;
 - išorės auditorių parinkimas arba keitimas;
 - premijavimo ir skatinimo sistemos peržiūra;
 - aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir valdysenos politikos ir praktikos patvirtinimas;
 - įmonės įstatų ir (ar) kitų svarbių dokumentų keitimas.
15. Tais atvejais, kai Bendrovės valdomų Investicijų turimas balsų skaičius sudaro ne mažiau kaip 5 proc. visų balsų vieno emitento visuotiniame akcininkų susirinkime, Bendrovė gali susilaikyti nuo balsavimo jei nusprendžiama, kad Bendrovė neturi pakankamai informacijos ir aiškių argumentų, koks balsavimo variantas labiausiai atitiktų Investicinių kryptių interesus.
16. Tais atvejais, kai yra svarstomas esminės reikšmės galintis turėti sprendimas (juridinio asmens statuso keitimas, reorganizavimas, likvidavimas, kapitalo pokyčiai, akcijų opcionai ir kiti panašūs klausimai), siekiant užtikrinti tinkamą Investicijų interesų apsaugą bei draudėjų, apdraustųjų ir naudos gavėjų interesus, gali būti balsuojama prieš tokių sprendimų priėmimą.
17. Dėl visų sprendimų yra balsuojama taip, kad būtų didinama ilgalaikė Investicijų turto vertė ir išvengta trumpalaikių turto vertės svyravimų.
18. Visais atvejais, naudojantis balsavimo teisėmis Bendrovė užtikrina, kad būtų laikomasi Investicinių kryptių dokumentuose ar Klientų portfelio valdymo sutartyse įtvirtintų investavimo tikslų ir strategijos bei nustatytų ribojimų. Taip pat atsižvelgiama, kad būtų laikomasi gerosios valdysenos principų:
 - nepažeidžiamos smulkiųjų akcininkų teisės;
 - keliama kuo aukštesni skaidrumo reikalavimai;
 - užtikrinama vienoda informacijos sklaida;
 - skatinami ilgalaikiai tikslai;
 - įvertinamas poveikis aplinkai ir socialinė atsakomybė.

19. Jei Bendrovė priima sprendimą pasinaudoti balsavimo teisėmis, kurias suteikia Bendrovės Investicijų turtą sudarančios finansinės priemonės, šią teisę ji įgyvendina laikantis teisės aktuose įtvirtintų ribojimų ir reikalavimų, taip pat užtikrinant, kad bus laikomasi emitento pateiktos balsavimo procedūros, kurios privalo laikytis akcininkai, kad galėtų dalyvauti ir balsuoti visuotiniame susirinkime, įskaitant, bet neapsiribojant, nepažeisti galutinių terminų, iki kurių šiomis teisėmis galima naudotis.

20. Bendrovė gali įgalioti kitą asmenį balsuoti Bendrovės vardu tik užtikrinus, kad įgaliotas asmuo balsavimo teisę įgyvendins laikydamasis Bendrovės nurodymų ir nepažeis atitinkamos Investicijos investavimo strategijos.

Įmonių stebėjimas ir poveikio priemonės

21. Bendrovė veikia taip, kad būtų užtikrinamas tinkamas bendrovių teisės reglamentuojamų emitentų esminių įvykių (angl. *corporate events*) stebėjimas.

22. Kadangi Bendrovės finansinės priemonės yra saugomos depozitoriume arba depozitoriumo vardu pas kitus sąskaitų tvarkytojus, Bendrovei gali būti prieinama ne visa informacija, kurią gauna tiesioginiai finansinių priemonių sąskaitų tvarkytojai. Bendrovė įgyvendina emitento esminių įvykių stebėjimą remiantis finansinių priemonių sąskaitų tvarkymo sutartimis, sudarytomis su depozitoriumais.

23. Depozitoriumas atlieka nuolatinį monitoringą, reikalingą tinkamai stebėti įmonės esminius įvykius, bei dalyvauja keičiantis informacija tarptautiniu mastu su kitais depozitoriumais, vertybinių popierių biržomis, kliringo namais bei kitais subjektais, veikiančiais finansinių priemonių rinkoje.

24. Turimą informaciją apie įmonių esminius įvykius depozitoriumas perduoda Bendrovei taip, kaip tai apibrėžta atitinkamoje sutartyje.

25. Papildomai Bendrovė stebi įmonių, į kurias investuojama, bendrąją veiklą, įskaitant veiklos strategiją, finansinius ir nefinansinius rezultatus, riziką, kapitalo struktūrą, socialinį poveikį bei poveikį aplinkai ir įmonės valdymą. Įmonių veikla yra stebima ir vertinama vadovaujantis Bendrovės Investicinių kryptčių valdymo politikoje nurodytais kriterijais ir priemonėmis.

26. Bendrovei nustatius, kad įmonė, kurios finansinių priemonių yra įsigijusi Bendrovė, nesilaiko Politikoje išdėstytų principų arba įmonės vykdomi veiksmai neatitinka gerosios valdysenos praktikos ir akcininko lūkesčių, Bendrovė gali imtis šių priemonių:

- kreiptis į įmonės vadovybę, siekiant įtikinti ją imtis pokyčių, kurie ištaisytų esamą padėtį;
- siekti įsitraukti į įmonės veiklą, siūlant ar deleguojant savo atstovus į įmonės valdymo ar priežiūros organus arba skatinti nepriklausomų narių skyrimą;
- apsvarstyti galimybę parduoti turimas finansines priemones.

27. Finansinių priemonių pardavimas taikomas tik kraštutiniu atveju, kai Bendrovei, atsižvelgiant į realias galimybes, nepavyksta pakeisti įmonės ydingos praktikos arba pasiekti reikšmingo progreso. Bendrovė turi dėti maksimalias, tačiau realiai prieinamas, pastangas dėl pokyčių įmonėje, kurie pagerintų akcininkų padėtį ir būtų įgyvendinti pagrindiniai Politikos principai.

Dalyvavimas

Ryšų su įmonėmis palaikymas

28. Bendrovė siekia kiek įmanoma palaikyti ryšius tiek su įmonėmis, tiek jų vadovais. Tokiu būdu, įsigilinama į įmonės veiklą ir galima identifikuoti bei atkreipti dėmesį į problemas, kurios nesiderina su Politika ir neatitinka geriausių Investicinės krypties interesų. Ryšiai su įmonėmis ir jų vadovais gali būti palaikomi tiesioginių susitikimų, telefoninių konferencijų, akcininkų susirinkimų metu ir bet kokiomis kitomis panašiomis priemonėmis.

Bendradarbiavimas su kitais akcininkais

29. Siekiant geresnio Politikos principų įgyvendinimo ir akcininkų interesų atstovavimo Bendrovė gali savo nuožiūra prisijungti prie kitų akcininkų pasiūlytų iniciatyvų, arba pati inicijuoti klausimus, prie kurių prisijungtų kiti akcininkai. Toks bendradarbiavimas gali apimti veiksmų derinimą, jungtinių veiklos sutarčių sudarymą ir kitas bendradarbiavimo formas.

30. Bendradarbiaujant su kitais akcininkais visais atvejais turi būti užtikrinama, kad nebūtų pažeistos Politikos nuostatos ir būtų veikiamas geriausias Investicinių kryptčių interesais.

Interesų konfliktų vengimas ir valdymas

31. Naudojantis akcininko teisėmis, kurias suteikia Bendrovės Investicijų turtą sudarančios finansinės priemonės, veikiama taip, kad būtų išvengta interesų konfliktų.

32. Interesų konfliktai yra nustatomi ir valdomi taip, kaip tai apibrėžta AB *Artea* bankas Interesų konfliktų valdymo politikoje.

33. Atsiradus interesų konfliktui, visais atvejais yra veikiama geriausias Bendrovės valdomų Investicijų bei draudėjų, apdraustųjų ir naudos gavėjų interesais.

Baigiamosios nuostatos

34. Politika tvirtinama ir keičiama Bendrovės valdybos sprendimu.

35. Bendrovė ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo praėjusių metų pabaigos viešai savo interneto svetainėje paskelbia ataskaitą, kaip buvo įgyvendintos Politikos nuostatos, ir kokie veiksmai buvo vykdomi. Šioje ataskaitoje neskelbiama informacija apie balsavimus, kurie laikomi nereikšmingais dėl turimo akcijų skaičiaus ar balsavimo dalyko.

36. Už periodinį Politikos peržiūrėjimą bei atnaujinimą atsakingas Investicijų valdymo skyriaus vadovas ir Rizikos valdymo vadovas.

37. Politikos aktuali redakcija yra skelbiama viešai Bendrovės svetainėje.